

Kehitysvammaisten työtoiminta ja työhönvalmennus

Tuetun työllistymisen kyselyyn kehitysvammaisten työtoiminnan ja työhönvalmennuksen osalta vastasi 4 vammaispalvelun työntekijää. Vastaajat olivat seuraavista kunnista: Seinäjoki (2hlö), Ilmajoki (1hlö) ja Kuntayhtymä kaksineuvoinen (1hlö).

Kuvaile palvelun sisältöä

Mikä organisaatio palvelua järjestää?

Palvelun järjestää kunnan/kuntayhtymän vammaispalvelu.

Mikä taho/tahot palvelua tarjoaa?

Vastanneissa kunnissa palvelua tuottavat kunta/kuntayhtymä sekä yksityinen palveluntuottaja. Seinäjoella palvelua tuottaa myös säätiö, yhdistys, uskonnollinen yhteisö sekä rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta.

Kuinka paljon asiakkaita palvelussa on (esim. vuosittain)?

Palvelussa asiakkaita on vastanneiden arvion mukaan 37-80 asiakasta.

Minkälainen on asiakasrakenne ja -jakauma? Onko esimerkiksi kehitysvammadiagnoosia, mielenterveysdiagnoosia vai onko palveluun ohjattu sosiaalisista syistä, päihdeongelmista johtuen jne.?)

Osassa kunnista palveluun päästäkseen vaaditaan kehitysvammadiagnoosi. Todetaan, että kehitysvammaisten erityishuolto-ohjelmaan kuuluvalla on oikeus saada sen lain nojalla työ- ja päivätoimintaa sekä tuetun työn palveluita. Lisäksi mahdollisesti kuljetuksia työ- ja päivätoimintaan. Yhden kunnan osalta todettiin, ettei kehitysvammadiagnoosia tarvita vaan palvelua myönnetään myös sosiaalihuoltolain nojalla.

Mitkä ovat asiakkaiden yleisimmät lähettäjätahot?

Yleisimmät palveluun lähettävät tahot ovat vammaispalvelut, Eskoo, perus- ja erikoissairaanhoido, oppilaitokset. Lisäksi palveluun ohjautuu asiakkaita TYPin, kuntakokeilun, aikuissosiaalityön, työllisyyspalveluiden, TE-palveluiden ja Kelan kuntoutuspalveluiden kautta. Asiakas voi ohjautua palveluun läheisen yhteyden oton kautta tai hakeutuen palveluun itse.

Mihin asiakkaat päätyvät tästä palvelusta?

Selkeää jatkopaikkaa tai palvelua ei noussut esille. Yhdessä vastauksessa todettiin, että jatko vaihtelee. Todettiin, että kehitysvammaisilla ei useinkaan ole jatkuvuutta palkkatöihin. Lisäksi avotyössä voi tulla taukoja, jolloin asiakkaalla on mahdollisuus lisätä päiviä toimintakeskuksen työtoiminnassa.

Kuinka pitkiä palvelujaksoja asiakkailla on?

Palvelujakson pituus on keskimäärin yli viisi vuotta.

Kuvaile ja pohdi tiiviisti, kuinka palvelussa toimii yhteistyö muiden sote-palveluiden kanssa

Yhteistyön nähtiin sujuvan hyvin. Todettiin, että osalla asiakkaista on ympärillään monta eri toimijaa ja toisilla taas vähemmän. Yhteistyötä tehdään tarpeen mukaan eri toimijoiden kanssa. Yhteistyö sujuu jouhevasti.

Kaikkien vastausten mukaan roolijako on toimijoiden välillä selkeä. Yhdessä vastauksessa on avattu tarkemmin, että tuettuun työhön liittyvä käytännön tuki tulee keskitetysti tuetun työn työvalmentajilta.

Onko palvelussa tai sen asiakkailla (tai osalla asiakkaista) tukenaan asiakasvastaava? Jos on, kuka toimii asiakasvastaavana? Jos ei, voit pohtia, olisiko asiakasvastaavamallista hyötyä tai haittaa.

Kaikkien vastausten mukaan asiakkailla on järjestävän tahon osalta tukena sosiaalihuollon ammattihenkilö. Myös palvelua tuottavan tahon osalta on vastanneissa kunnissa sovittu asiakkaalle oma vastuuhenkilö.

Vastausten mukaan yhteydenpito asiakkaaseen vaihtelee asiakkaan tarpeen mukaan muutaman kuukauden tai muutaman vuoden välein, mikäli asiakkaan tilanne pysyy muuten samana. Seinäjoella vammaispalvelun hallinnon viranhaltija tarkistaa suunnitelman vähintään 3 vuoden välein, mutta tuetun työn palvelun työvalmentajat ovat asiakkaaseen yhteydessä tiheämmin tarpeen mukaan ja tarkistava suunnitelmaa. Ilmajolla vammaispalvelun työntekijät pitävät asiakkaaseen yhteyttä säännöllisesti, mutta tarkemmin aikaväliä ei ole ilmoitettu.

Onko asiakkaille tarjolla työhönvalmennusta? Jos on, kuinka paljon?

Seinäjoella asiakkaille on tarjolla työhönvalmennusta. Seinäjoen vammiaspalvelut tuottaa tuetun työn palveluita. Kehitysvammaisten osalta toimintakeskuksen valmennusryhmä.

Ilmajoella ja Kuntayhtymä kaksineuvoisessa ei työhönvalmennusta ole tarjolla.

Mikäli mahdollista, kuvaile ja/tai arvioi, mitä etuuksia asiakkaat saavat. Vaikuttaako etuusjärjestelmän logiikka asiakkaiden ohjautumiseen palveluun? Saavatko asiakkaat korvauksia palveluun osallistumisesta?

Kehitysvammaisilla asiakkailla on tulona eläke. Lisäksi asiakkaille maksetaan työssäolo/avotyöpäiviltä työosuusraha/ahkeruusraha/kannustusraha. Seinäjoella joissain paikoissa asiakkailla on myös ateriaetu ja muutamat asiakkaat ovat töissä työsopimuksella.

Pohdi, minkä asioiden pitää muuttua, jotta palvelusta päästäisiin etenemään nykyistä paremmin avoimille työmarkkinoille/TE-toimiston asiakkaaksi/työllisyyspalveluihin/ Kelan ammatilliseen kuntoutukseen tai koulutukseen.

Parannusehdotuksina esille nousi, että tarvittaisiin enemmän mahdollisuuksia avotyöhön ja tuettuun työhön sekä enemmän tukea työllistetyille. Tämä vaatisi vastaajan maukaan ensisijaisesti henkilöstöresurssia. Kehitysvammaiset tarvitsevat usein sekä työmaalla että avotyöhön liittyvissä muissa asioissa sellaista tukea, jota ei avoimilla työmarkkinoilla/TE-toimistossa ole mahdollista antaa.

Kuvaile mahdollista työnantajayhteistyötä/yhteistyötä te-toimiston kanssa. Voit myös pohtia, miten näitä voisi parantaa.

Kuvaile keskeisiä haasteita

Kuvaa (hankkeen aikana) lisäksi yksi toteutunut palvelupolku asiakkaan ohjautumisesta palvelun aloitukseen aina (mahdolliseen) palvelun lopettamiseen asti. Miten asiakasohjaus toimi? Oliko henkilö myös muiden palveluiden piirissä? Mitä etuuksia asiakkaalla oli?

. Mitkä ovat yleisimmät ko. palvelun rinnalla kulkevat palvelut?

Yleisimmin palvelun rinnalla kulkevat palvelut ovat työtoiminta, maksuttomat matkat erityishuollon palveluun ja terveydenhuollon palvelut.